

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “การเปิดรับข่าวสาร และทัศนคติของนักเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญ ในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อโครงการ DNA (Drink No Alcohol) สายพันธุ์ใหม่ไร้แอลกอฮอล์ ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)” มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาดังนี้

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. เพื่อศึกษาความแตกต่างระหว่างลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญในเขตกรุงเทพมหานคร กับการเปิดรับข่าวสารในโครงการ “DNA (Drink No Alcohol) สายพันธุ์ใหม่ไร้แอลกอฮอล์”
2. เพื่อศึกษาความแตกต่างระหว่างลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญในเขตกรุงเทพมหานคร กับทัศนคติในโครงการ “DNA (Drink No Alcohol) สายพันธุ์ใหม่ไร้แอลกอฮอล์”

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาที่ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) ใช้วิธีเก็บข้อมูลเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีแบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบวัดผลครั้งเดียว (One - Shot Case Study) กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา คือ นักเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชน์บางขุนเทียน โรงเรียนพระโขนงพิทยาลัย และโรงเรียนลาดปลาเค้าพิทยาคม จำนวนทั้งสิ้น 400 คน

ในการศึกษาครั้งนี้สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้ในการอธิบายลักษณะทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง การเปิดรับและทัศนคติของนักเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญที่มีต่อโครงการ ซึ่งสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลตัวแปรต้นและตัวแปรตาม การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสำหรับกลุ่มตัวอย่าง

2 กลุ่ม ที่เป็นอิสระต่อกัน (Independence t – test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – way ANOVA)

สรุปผลการศึกษา

ตอนที่ 1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ มีจำนวนทั้งสิ้น 400 คน แบ่งเป็นเพศชาย 206 คน คิดเป็นร้อยละ 51.5 เพศหญิง 194 คน คิดเป็นร้อยละ 48.5 โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 14-16 ปี คิดเป็นร้อยละ 78.0 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 95.5 สำหรับระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 68.5 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน 1,501 – 3,000 บาท รองลงมาคือต่ำกว่า 1,500 บาท คิดเป็นร้อยละ 61.5 และ 21.7 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการเปิดต่อโครงการ DNA (Drink No Alcohol) สายพันธุ์ใหม่ไร้แอลกอฮอล์

กลุ่มตัวอย่างนิยมเปิดรับจากสื่อโปสเตอร์ สูงถึงร้อยละ 69.3 และมีเพียงร้อยละ 10.0 เท่านั้นที่เคยอ่านนิตยสาร Cream ผู้ที่ติดตามอ่านนิตยสาร Cream ร้อยละ 65.0 ติดตามอ่านบางฉบับและบางคอลัมน์ ขณะที่ผู้ที่ติดตามอ่านบางฉบับและทุกคอลัมน์ และผู้ที่ติดตามอ่านทุกฉบับและบางคอลัมน์ มีสัดส่วนที่เท่ากัน ที่ร้อยละ 12.5 และมีร้อยละ 10.0 ที่ติดตามอ่านทุกฉบับและทุกคอลัมน์ กลุ่มผู้ที่เปิดรับนิตยสาร Cream จะมีระยะเวลาในการอ่าน 30 นาที – 1 ชั่วโมง เป็นส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 42.5 รองลงมาคือน้อยกว่า 30 นาที คิดเป็นร้อยละ 40.0 ตามมาด้วยมากกว่า 2 ชั่วโมง และ มากกว่า 1 ชั่วโมง – 2 ชั่วโมง ที่ร้อยละ 10.0 และ 7.5 ตามลำดับ กลุ่มผู้อ่านส่วนใหญ่ใช้เวลาในช่วงเวลาหลังเรียน ร้อยละ 65.0 รองลงมา ได้แก่ ช่วงเวลาเดินทาง คิดเป็นร้อยละ 15.0 ตามมาด้วย ช่วงพักกลางวันที่โรงเรียน และช่วงเวลาอื่น ๆ ที่ร้อยละ 5.0 เท่ากัน ผู้ที่อ่านนิตยสาร Cream จะสนใจในคอลัมน์ DNA Boys & Girls สูงที่สุดถึงร้อยละ 70.0 รองลงมา ได้แก่ Healthy Teens ร้อยละ 60.0 ตามมาด้วย True Story และ รางวัลนักดื่ม ที่ร้อยละ 42.5 และ 27.5 มีเพียงร้อยละ 5.5 ของกลุ่มตัวอย่างเท่านั้นที่เปิดรับข่าวสารจากเว็บไซต์ www.aboutdna.net ผู้ที่เปิดรับข่าวสารจากเว็บไซต์ www.aboutdna.net ส่วนใหญ่มีความถึใน

การเปิดรับ 1 วันต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 50.0 รองลงมา คือ 3 – 4 วันต่อสัปดาห์ ที่ร้อยละ 22.7 ตามมาด้วย 5 – 6 วันต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 13.6 ผู้ที่เปิดรับข่าวสารจากเว็บไซต์ www.aboutdna.net ส่วนใหญ่จะใช้เวลาในการเปิดรับน้อยกว่า 30 นาที คิดเป็นร้อยละ 45.5 ผู้ที่เปิดรับข่าวสารจากเว็บไซต์ www.aboutdna.net สูงถึงร้อยละ 86.4 ใช้ช่วงเวลาที่ที่บ้านในการเปิดรับข่าวสารจากเว็บไซต์ ขณะที่ ร้อยละ 13.6 ใช้ช่วงเวลาวางจากเรียน รองลงมา ร้อยละ 36.3 ใช้เวลา 30 นาที-1 ชั่วโมง ตามมาด้วย ร้อยละ 18.2 ใช้เวลามากกว่า 1 ชั่วโมง – 2 ชั่วโมง ผู้ที่เปิดรับข่าวสารจากเว็บไซต์ www.aboutdna.net สนใจเนื้อหาของ DNA Club สูงที่สุด เท่ากับ ร้อยละ 54.5 รองลงมาคือ DNA Star และ DNA Gallery เท่ากันที่ร้อยละ 36.4 ตามมาด้วย DNA Board ร้อยละ 31.8 กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 58.3 เคยเข้าร่วมกิจกรรมของโครงการ DNA สายพันธุ์ใหม่ไร้แอลกอฮอล์ กิจกรรมกีฬา (กิจกรรมรณรงค์ผ่านกีฬา) เป็นกิจกรรมที่กลุ่มตัวอย่างเคยเข้าร่วมสูงที่สุดถึงร้อยละ 97.9 รองลงมา คือ DNA Awards (กิจกรรมแสดงผลงานและการประกวดเชียร์) ร้อยละ 32.2 ตามมาด้วย DNA Camp (การอบรมเรื่องพิษภัยของแอลกอฮอล์แก่แกนนำเยาวชน) และ DNA วิดีวูม (กิจกรรมแถลงข่าวเปิดตัวโครงการ) ที่ร้อยละ 15.9 และ 11.2 ตามลำดับ มีเพียงร้อยละ 8.0 ของกลุ่มตัวอย่างเท่านั้นที่เคยเปิดรับข่าวสารโครงการ DNA สายพันธุ์ใหม่ไร้แอลกอฮอล์จากสื่ออื่น ๆ โดยสื่อที่เปิดรับได้แก่ สื่อโทรทัศน์ สื่อบุคคล (เพื่อน และ รุ่นพี่) และการประชาสัมพันธ์จากทางโรงเรียน

ตอนที่ 3 ทักษะคดีที่มีต่อโครงการต่อโครงการ DNA (Drink No Alcohol) สายพันธุ์ใหม่ไร้แอลกอฮอล์

กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติต่อโครงการ DNA (Drink No Alcohol) สายพันธุ์ใหม่ไร้แอลกอฮอล์ โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย (ค่าเฉลี่ย 2.71)

กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติในระดับเห็นด้วย จำนวน 11 ข้อ โดย ข้อที่เห็นด้วยสูงสุดคือการให้ดารานักร้องเข้ามาช่วยเผยแพร่ความรู้เรื่องพิษภัยของแอลกอฮอล์ทำให้ท่านสนใจโครงการ DNA มากขึ้น มีค่าเฉลี่ย 3.06 รองลงมา ได้แก่ โครงการ DNA เป็นประโยชน์ต่อสังคม ควรได้รับการสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ย 3.05 ตามมาด้วย โครงการ DNA ให้ความรู้เรื่องพิษภัยแอลกอฮอล์ที่ท่านไม่เคยทราบมาก่อน มีค่าเฉลี่ย 2.95 ข้อมูลเรื่องพิษภัยของแอลกอฮอล์ที่โครงการ DNA เผยแพร่ เป็นสิ่งที่เข้าใจได้ง่าย มีค่าเฉลี่ย 2.91 กิจกรรมโดยรวมของโครงการ DNA มีรูปแบบกิจกรรมที่เหมาะสม มีค่าเฉลี่ย 2.83 การเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมกับโครงการ DNA จะช่วยให้โครงการนี้ประสบความสำเร็จได้ดียิ่งขึ้น มีค่าเฉลี่ย 2.81 การเข้าร่วมกิจกรรมของ

โครงการ DNA ทำให้ท่านใช้เวลาว่างได้อย่างเป็นประโยชน์ มีค่าเฉลี่ย 2.66 โครงการ DNA มีส่วนทำให้ท่านตั้งใจที่จะไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีค่าเฉลี่ย 2.61 ท่านคิดว่าจะนำความรู้ที่ได้จากโครงการ DNA ไปเผยแพร่ให้บุคคลอื่นได้ตระหนักถึงอันตรายจากแอลกอฮอล์ มีค่าเฉลี่ย 2.59 โครงการ DNA ช่วยให้โรงเรียน เป็นเขตพื้นที่ที่ไม่มีกระแสเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกชนิด มีค่าเฉลี่ย 2.54 และ โครงการ DNA สามารถช่วยป้องกันนักดื่มหน้าใหม่ในวัยรุ่นได้ มีค่าเฉลี่ย 2.45

สำหรับหัวข้อที่กลุ่มตัวอย่างมีระดับทัศนคติอยู่ในระดับไม่เห็นด้วย มีด้วยกัน 2 ข้อ คือ ท่านมีความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมของโครงการ DNA ต่อไปในอนาคต และ สื่อในโครงการ DNA ที่ใช้ในปัจุบันมีความเพียงพอ มีค่าเฉลี่ย 2.38 และ 2.35 ตามลำดับ

ตอนที่ 4 การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 1 นักเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญในเขตกรุงเทพมหานครที่มีลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกัน จะมีการเปิดรับข่าวสารจากโครงการ “DNA (Drink No Alcohol) สายพันธุ์ใหม่ไร้แอลกอฮอล์” แตกต่างกัน

1.1 นักเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญในเขตกรุงเทพมหานครที่มีเพศแตกต่างกัน จะมีการเปิดรับข่าวสารจากโครงการ “DNA (Drink No Alcohol) สายพันธุ์ใหม่ไร้แอลกอฮอล์” ไม่แตกต่างกัน

1.2 นักเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญในเขตกรุงเทพมหานครที่มีอายุแตกต่างกัน จะมีการเปิดรับข่าวสารจากโครงการ “DNA (Drink No Alcohol) สายพันธุ์ใหม่ไร้แอลกอฮอล์” ไม่แตกต่างกัน

1.3 นักเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญในเขตกรุงเทพมหานครที่นับถือศาสนาแตกต่างกัน จะมีการเปิดรับข่าวสารจากโครงการ “DNA (Drink No Alcohol) สายพันธุ์ใหม่ไร้แอลกอฮอล์” ไม่แตกต่างกัน

1.4 นักเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญในเขตกรุงเทพมหานครที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน จะมีการเปิดรับข่าวสารจากโครงการ “DNA (Drink No Alcohol) สายพันธุ์ใหม่ไร้แอลกอฮอล์” ไม่แตกต่างกัน

1.5 นักเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญในเขตกรุงเทพมหานครที่มีค่าใช้จ่ายต่อเดือนแตกต่างกัน จะมีการเปิดรับข่าวสารจากโครงการ “DNA (Drink No Alcohol) สายพันธุ์ใหม่ไร้แอลกอฮอล์” ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 2 นักเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญในเขตกรุงเทพมหานครที่มีลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกัน จะมีทัศนคติต่อโครงการ “DNA (Drink No Alcohol) สายพันธุ์ใหม่ไร้แอลกอฮอล์” แตกต่างกัน

2.1 นักเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญในเขตกรุงเทพมหานครที่มีเพศแตกต่างกัน จะมีทัศนคติต่อโครงการ “DNA (Drink No Alcohol) สายพันธุ์ใหม่ไร้แอลกอฮอล์” ไม่แตกต่างกัน

2.2 นักเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญในเขตกรุงเทพมหานครที่มีอายุแตกต่างกัน จะมีทัศนคติต่อโครงการ “DNA (Drink No Alcohol) สายพันธุ์ใหม่ไร้แอลกอฮอล์” ไม่แตกต่างกัน

2.3 นักเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญในเขตกรุงเทพมหานครที่นับถือศาสนาแตกต่างกัน จะมีทัศนคติต่อโครงการ “DNA (Drink No Alcohol) สายพันธุ์ใหม่ไร้แอลกอฮอล์” ไม่แตกต่างกัน

2.4 นักเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญในเขตกรุงเทพมหานครที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน จะมีทัศนคติต่อโครงการ “DNA (Drink No Alcohol) สายพันธุ์ใหม่ไร้แอลกอฮอล์” แตกต่างกัน

2.5 นักเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญในเขตกรุงเทพมหานครที่มีค่าใช้จ่ายต่อเดือนแตกต่างกัน จะมีทัศนคติต่อโครงการ “DNA (Drink No Alcohol) สายพันธุ์ใหม่ไร้แอลกอฮอล์” ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง “การเปิดรับข่าวสาร และทัศนคติของนักเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อโครงการ DNA (Drink No Alcohol) สายพันธุ์ใหม่ไร้แอลกอฮอล์ ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)” พบว่า

1. พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารจากโครงการ DNA (Drink No Alcohol) สายพันธุ์ใหม่ไร้แอลกอฮอล์ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะเปิดรับจากสื่อโปสเตอร์เป็นจำนวนเปอร์เซ็นต์ที่มากที่สุด เนื่องจากสื่อโปสเตอร์ที่โครงการใช้ มีลักษณะเฉพาะที่เด่นชัดกว่าสื่ออื่น ๆ (นิตยสาร, เว็บไซต์) ที่มีเปอร์เซ็นต์ต่ำกว่า กล่าวคือ สามารถกำหนดการจัดวางสื่อในตำแหน่งที่มีกลุ่มเป้าหมายสัญจรผ่านจำนวนมากได้ มีต้นทุนไม่แพง จัดทำในปริมาณมากได้ รวมทั้งมีการใช้ข้อความ สัญลักษณ์ที่เด่นชัด และดึงดูดความสนใจ และในปัจจุบันพบว่าสามารถเข้าถึงกลุ่มผู้รับสารได้ในสถานที่ต่าง ๆ ทั่วไปทุกที่ในโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นในห้องน้ำ ทางเดิน ตึกเรียน บอร์ดประชาสัมพันธ์ ซึ่งใน สถานที่ดังกล่าวกลุ่มเป้าหมายจะได้รับสารที่สื่อโดยทั้งเจตนาและไม่เจตนาอย่างหลีกเลี่ยงได้ยาก ทำให้

นักเรียนส่วนใหญ่รู้จักโครงการ DNA (Drink No Alcohol) สายพันธุ์ใหม่ไร้แอลกอฮอล์ จากสื่อโซเชียลมีเดียมากที่สุด

ในส่วนของกิจกรรมจะเห็นว่ากิจกรรมกีฬาเป็นกิจกรรมที่นักเรียนเคยเข้าร่วมมากที่สุด เนื่องจากกิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมบังคับของทางโรงเรียน นักเรียนทุกคนได้เข้าร่วม จึงสามารถจดจำโครงการ DNA ได้จากกิจกรรมกีฬาที่สุด ในขณะที่กิจกรรมอื่นนักเรียนจะต้องมีความสนใจและสมัครเพื่อเข้าร่วมโครงการ จึงมีนักเรียนส่วนน้อยเท่านั้นที่รู้จักกิจกรรมอื่นของโครงการ ดังนั้นทางโครงการจึงควรปรับปรุงเพื่อให้นักเรียนมีส่วนร่วมกับกิจกรรมอื่นมากขึ้นเพื่อเป็นทางเลือกให้กับนักเรียนที่อยากจะเข้าร่วมกับกิจกรรมของทางโครงการเพื่อช่วยในการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับพิษภัยแอลกอฮอล์ได้ต่อไป

กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับข่าวสารจากเว็บไซต์ www.aboutdna.net เป็นจำนวนเปอร์เซ็นต์ที่น้อยที่สุด ด้วยเหตุผลที่เว็บไซต์มีลักษณะเป็นการสื่อสารที่ผู้รับสารจะเป็นผู้กำหนดตามความสนใจ ซึ่งการประชาสัมพันธ์ข่าวสารของโครงการผ่านสื่อเว็บไซต์อาจจะยังเป็นวิธีการที่ไม่เหมาะสมกับความสนใจของกลุ่มเป้าหมายที่เป็นเด็กวัยรุ่น เนื่องจากในปัจจุบันเว็บไซต์มีอยู่จำนวนมากและมีการแข่งขันสูง และผู้รับสารมักจะเลือกเปิดรับข่าวสารจากเว็บไซต์ที่ตนเองสนใจเป็นหลัก ดังนั้นหากมีการสอดแทรกและรวบรวมเนื้อหาเข้าไปกับเว็บไซต์ที่เป็นที่รู้จักและสนใจของวัยรุ่นจะสามารถเพิ่มโอกาสในการเปิดรับข่าวสารในอัตราที่สูงกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

สอดคล้องกับที่ พรทิพย์ วรกิจโกศาธร¹ ได้กล่าวถึงความต้องการข่าวสารต่อผู้รับสารว่า ขึ้นอยู่กับความต้องการข่าวสารที่เป็นประโยชน์แก่ตนเอง (Utilization) ความต้องการข่าวสารที่สอดคล้อง (Consistency) ความต้องการข่าวสารที่สะดวกในการได้มา (Availability) ความอยากรู้อยากเห็น (Curiosity) ดังนั้นจะเห็นว่าสื่อโซเชียลที่มีความเข้าถึงได้ง่ายดังที่กล่าวข้างต้น จึงเป็นสื่อที่นักเรียนส่วนใหญ่จดจำได้มากที่สุด

2. กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติต่อโครงการ DNA (Drink No Alcohol) สายพันธุ์ใหม่ไร้แอลกอฮอล์ โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย ข้อที่เห็นด้วยสูงที่สุดคือ การให้ดาราดำ / นักร้องเข้ามาช่วยเผยแพร่ความรู้เรื่องพิษภัยของแอลกอฮอล์ทำให้ท่านสนใจโครงการ DNA มากขึ้น เมื่อพิจารณาแล้วจะพบว่ากลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่อยู่ในช่วงวัยรุ่น ซึ่งวัยนี้เป็นช่วงของการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกาย ความคิด อารมณ์ ตลอดจนความต้องการค้นหาตัวเองและเป็นที่ยอมรับในสังคมของ

---

¹ พรทิพย์ วรกิจโกศาธร, “ความสำคัญของผู้รับสาร,” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาหลักและทฤษฎีการสื่อสาร, หน่วยที่ 6 (นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2539), น. 292.

ตน โดยยึดเอาบุคคลที่ชื่นชอบ ได้รับความนิยมเป็น บุคคลต้นแบบ เช่นกลุ่มดารานักร้อง ผู้มีชื่อเสียง หรือผู้ที่ประสบความสำเร็จ ดังนั้นหากมีการใช้ฟรีเซ็นเตอร์ที่เป็นบุคคลที่วัยรุ่นสนใจและยอมรับสารที่สื่อไปกับฟรีเซ็นเตอร์จะเข้าถึงวัยรุ่นได้ดีกว่าเมื่อเทียบกับปัจจุบัน สอดคล้องกับแนวคิดของ ศรีเรือน แก้วกังวาล² ที่ว่าวัยรุ่นเป็นวันที่เริ่มค้นหาตนเอง ซึ่งมักจะใช้วิธีการก็คือการเลียนแบบบุคคลที่ตนชอบ เช่นการเลียนแบบดารานักร้องที่ตัวเองชื่นชอบ ดังนั้นสื่อมวลชนจึงเข้ามามีบทบาทต่อวัยรุ่น ทั้งยังสอดคล้องกับ ประภาเพ็ญ สุวรรณ³ ที่ว่าทัศนคติบางอย่างของเราถูกสร้างขึ้นจากการเลียนแบบจากคนอื่น บุคคลจะมองเห็นว่าบุคคลอื่นมีการปฏิบัติอย่างไร ขึ้นต่อไป บุคคลนั้นจะแปลความหมายของการปฏิบัตินั้นในรูปของความเชื่อทัศนคติ ซึ่งมาจากการปฏิบัติของเขา ถ้าบุคคลนั้นให้ความเคารพ นับถือยกย่องบุคคลที่แสดงปฏิกริยานั้นอยู่แล้ว บุคคลนั้นจะยอมรับความรู้สึกความเชื่อที่เขาคิดว่าบุคคลที่แสดงปฏิกริยานั้นมี

3. ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญในเขตกรุงเทพมหานครที่มีเพศ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา รายได้ แตกต่างกัน จะมีการเปิดรับข่าวสารจากโครงการ “DNA (Drink No Alcohol) สายพันธุ์ใหม่ไร้แอลกอฮอล์” ไม่แตกต่างกัน

เนื่องจากกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญในเขตกรุงเทพมหานคร ที่ได้มีการสำรวจมานั้น มีลักษณะทางสังคมคือ เพศ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา รายได้ ที่ไม่แตกต่างกันมาก สอดคล้องกับที่ Melvin DeFleur⁴ กล่าวไว้ในทฤษฎีการแบ่งกลุ่มทางสังคม (Social Categories Theory) ที่ว่าประชาชนมีลักษณะทางสังคมคล้ายกัน เช่น ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ ชาติพันธุ์ ศาสนา เพศ อายุ ภูมิภาค เป็นต้น จะทำให้แสดงพฤติกรรมการสื่อสารที่คล้ายคลึงกัน เช่น การเปิดรับสื่อมวลชน ความชอบต่อสื่อประเภทต่าง ๆ และผลของการสื่อสาร ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่ได้สำรวจมา ที่กลุ่มทางสังคมมีความคล้ายคลึงกัน

โดยหากนำมาพิจารณาทีละประเด็นเริ่มจากเรื่องของเพศของกลุ่มตัวอย่างซึ่งผลการวิจัยพบว่าการเปิดรับสารของเพศชายและเพศหญิงไม่มีความแตกต่างกัน เนื่องจากเป้าหมายของโครงการคือกลุ่มวัยรุ่นซึ่งต้องการให้ครอบคลุมทั้งหญิงและชาย ดังนั้นการเกิดผลลักษณะเดียวกัน

² ศรีเรือน แก้วกังวาน, จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย, พิมพ์ครั้งที่ 9 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2549), น. 347.

³ ประภาเพ็ญ สุวรรณ, ทัศนคติ : การวัด การเปลี่ยนแปลง และพฤติกรรมอนามัย, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2526), น. 93.

⁴ Melvin L. DeFleur, Theories of Mass Communication, Second Edition (New York: David Mckey Co., 1970), p. 124.

ต่อเป้าหมายทั้งสองเพศจึงเป็นสิ่งที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ ประเด็นต่อมาคืออายุ ซึ่งอายุที่ได้มีการสำรวจอยู่ในช่วงของกลุ่มวัยรุ่น ซึ่งจะมีลักษณะความสนใจที่คล้ายคลึงกัน ส่งผลให้อายุไม่มีผลต่อการเลือกเปิดรับข่าวสาร

ศาสนา เนื่องจากโรงเรียนที่ได้ไปทำการเก็บข้อมูลเป็นโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร นักเรียนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธซึ่งส่งผลให้ศาสนาไม่มีความแตกต่างเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างไม่มีความหลากหลายทางศาสนาอย่างมีนัยสำคัญ ในประเด็นระดับการศึกษานั้น กลุ่มเป้าหมายศึกษาอยู่ในช่วงมัธยมสายสามัญซึ่งมีโครงสร้างทางการศึกษาพื้นฐานคล้ายคลึงกัน จึงทำให้กลุ่มดังกล่าวมีการเปิดรับในลักษณะเดียวกันแม้จะมีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน ทำให้ผลลัพธ์ในการประมวลผลหลังการวิจัยพบว่า ระดับการศึกษาไม่ส่งผลต่อการเปิดรับ ประเด็นสุดท้าย คือ รายได้ จากผลการสำรวจพบว่าส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างเกินครึ่งมีรายได้ 1,501 - 3,000 บาท ต่อเดือน ซึ่งส่งผลให้เกิดความคล้ายคลึงกันทางด้านรายได้ของกลุ่มตัวอย่าง และสอดคล้องจากผลวิจัยที่พบว่ามีการเปิดรับสื่อที่ไม่แตกต่างกันเนื่องจากเป็นกลุ่มรายได้ระดับเดียวกัน

จากการทำวิจัยพบว่าในส่วนของคำถามปลายเปิดมีคำตอบจำนวนมากที่ระบุว่าสื่อที่โครงการใช้ยังไม่มีความหลากหลายเท่าที่ควร ทำให้นักเรียนที่มีลักษณะทางสังคมที่คล้ายคลึงกัน เลือกเปิดรับจากสื่อแบบเดียวกัน และโครงการ DNA เป็นโครงการที่อยู่ในช่วงต้นของการดำเนินการจึงพบว่าเด็กนักเรียนบางส่วนยังไม่คุ้นเคยกับโครงการและยังขาดความรู้โดยละเอียดว่าโครงการประกอบด้วยสื่อใดบ้าง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลให้ผลการสำรวจออกมาว่ามีพฤติกรรม การเปิดรับที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ แววดา ธนบัตร⁵ ที่ได้ศึกษาผลของการสื่อสารรณรงค์ต่อต้านการเสพยาบ้าที่มีต่อเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ของโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา ที่มีสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง อันได้แก่ เพศ ภูมิภาค อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา สถานภาพสมรสของบิดามารดา รายได้ของบิดามารดา จำนวนพี่น้องในครอบครัว ต่างไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารการรณรงค์ต่อต้านยาบ้า

4. ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญ ในเขตกรุงเทพมหานครที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน จะมีทัศนคติต่อโครงการ “DNA (Drink No

⁵ แววดา ธนบัตร, “การศึกษาผลของการสื่อสารรณรงค์ต่อต้านการเสพยาบ้าที่มีต่อเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2534), น. บทคัดย่อ.

Alcohol) สายพันธุ์ใหม่ไร้แอลกอฮอล์” แตกต่างกันได้ สามารถอธิบายได้ว่าการศึกษาและความรู้ เป็นคุณลักษณะที่ส่งผลต่อทัศนคติของผู้รับสาร เนื่องจากระดับการศึกษาในระดับที่ต่างกันจะ ส่งผลให้เกิดความสามารถในการคิด เหตุผล อุดมการณ์ อารมณ์และความต้องการที่ต่างกันไปในระดับการศึกษาที่สูงกว่าจะมีศักยภาพในการเป็นผู้รับสารที่ดีกว่า ส่วนหนึ่งมาจากมีความรู้ สะสมกว้างขวางและเชื่อมโยงได้มากกว่า ได้รับการศึกษาในเชิงลึกมากกว่า ทำให้มีความรู้ในเชิงลึกที่มากกว่าเข้าใจมากกว่า อีกทั้งนักเรียนที่ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้รับการอบรม ในด้านความรู้เกี่ยวกับโครงการและมีบทบาทในการดำเนินกิจกรรมในการรณรงค์มากกว่านักเรียน ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ทำให้นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเกิดประสบการณ์ในการ เรียนรู้มากขึ้น ส่งผลต่อทัศนคติที่มีต่อโครงการแตกต่างกันไป จึงสอดคล้องกับที่ Zimbardo and Ebbesen⁶ กล่าวถึงองค์ประกอบของทัศนคติด้านความรู้ (Cognitive Component) คือ ส่วน ที่ประกอบเป็นความเชื่อของบุคคลเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ทั่วไป ทั้งที่ชอบและไม่ชอบ หากบุคคลมีความรู้หรือความคิดว่าสิ่งใดดี มักจะมีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งนั้น แต่หากมีความรู้มาก่อนว่าสิ่งใดไม่ดีก็ จะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับที่ ประภาเพ็ญ สุวรรณ⁷ กล่าวไว้ว่า ทัศนคติของบุคคลหลายอย่างเกิดขึ้นสืบเนื่องมาจากสถาบัน เช่น โรงเรียน สถาบันเหล่านี้จะเป็นทั้งแหล่งที่มา และสิ่งช่วยสนับสนุนให้เกิดทัศนคติบางอย่างได้

สำหรับในส่วนของ เพศ อายุ ศาสนา รายได้ ของนักเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญใน เขตกรุงเทพมหานครที่แตกต่างกัน จะมีทัศนคติต่อโครงการ “DNA (Drink No Alcohol) สายพันธุ์ ใหม่ไร้แอลกอฮอล์” ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากในส่วนของเพศ ชายและหญิงในกลุ่มอายุวัยรุ่นอยู่ใน ช่วงของการเปลี่ยนแปลงหลากหลายอย่าง พัฒนาการที่เกิดขึ้นคล้ายคลึงกัน อีกทั้งอิทธิพลกลุ่ม มีสูง ส่งผลให้ทัศนคติต่อโครงการ DNA (Drink No Alcohol) สายพันธุ์ใหม่ไร้แอลกอฮอล์ ไม่ แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ ประยูรศรี มณีสร กล่าวไว้ว่า พัฒนาการของเด็กวัยรุ่นจะนิยมสิ่งต่าง ๆ ตามเพื่อน และกลุ่มเป็นสิ่งที่มีความสำคัญยิ่ง ในส่วนของศาสนาและรายได้ จะเห็นได้ว่า ผลการวิจัย ศาสนาและรายได้ในกลุ่มตัวอย่างแทบไม่มีความแตกต่างกัน ยังผลให้ทัศนคติต่อ โครงการ DNA (Drink No Alcohol) สายพันธุ์ใหม่ไร้แอลกอฮอล์ ไม่แตกต่างกัน

⁶ Philip G. Zimbardo, and Ebbe Ebbesen, Influencing attitudes and changing behavior: An introduction to method, theory, and applications of social control and personal power, second edition, (Addison-Wesley Pub. Co., 1997), p. 286.

⁷ ประภาเพ็ญ สุวรรณ, ทัศนคติ : การวัด การเปลี่ยนแปลง และพฤติกรรมอนามัย, น. 91 – 93.

อายุ Piaget กล่าวไว้ว่า ช่วงอายุของวัยรุ่นเริ่มตั้งแต่ 12 ปีขึ้นไป ในขั้นนี้พัฒนาการเชาวน์ปัญญาและความคิดเห็นของเด็กเป็นขั้นสูงสุด คือ เด็กในวัยนี้จะเริ่มคิดเป็นผู้ใหญ่ คิดแบบเด็กสิ้นสุดลง เด็กสามารถที่จะคิดหาเหตุผลนอกเหนือไปจากข้อมูลที่มีอยู่ สามารถที่จะตั้งสมมติฐานและทฤษฎีและเห็นว่าความจริงที่เห็นด้วยการรับรู้ไม่สำคัญเท่ากับการคิดถึงสิ่งนี้อาจเป็นไปได้ จึงเกิดการเรียนรู้ทางทัศนคติ⁸ ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้กลุ่มอายุจัดอยู่ในช่วงวัยรุ่นทั้งหมด จึงเกิดทัศนคติที่คล้ายคลึงกันต่อโครงการ DNA (Drink No Alcohol) สายพันธุ์ใหม่ไร้แอลกอฮอล์ ทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ แววดา ธนบัตร⁹ ศึกษาผลของการสื่อสารณรงค์ต่อต้านการเสพยาที่มีต่อเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 ของโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา ที่มีสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง อันได้แก่ เพศ ภูมิลำเนา อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา สถานภาพการสมรสของบิดามารดา รายได้ของบิดามารดา จำนวนพี่น้องในครอบครัวต่างไม่มีความความสัมพันธ์ต่อทัศนคติจากการรณรงค์ต่อต้านยา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

1. จากข้อเสนอแนะในด้านสื่อ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าสื่อที่โครงการใช้ยังไม่ครอบคลุม อยากให้มีสื่อมากกว่าที่เป็นอยู่ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างบางส่วนไม่สามารถเข้าถึงสื่อบางประเภทของโครงการได้ เช่น เว็บไซต์ นิตยสาร และสื่อที่ถ่ายทอดการเข้าถึงอย่างสื่อโปสเตอร์ยังมีน้อยอยู่ ดังนั้นควรที่จะมีสื่ออื่น ๆ เพื่อช่วยให้กลุ่มตัวอย่างสามารถจดจำโครงการได้มากกว่าที่เป็นอยู่ ฉะนั้นควรจะมีการปรับปรุงในด้านการใช้สื่อในการรณรงค์โครงการเพื่อที่โครงการจะสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ในส่วนของกิจกรรมกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า โดยรวมมีความเหมาะสมดีแล้ว เนื่องจากจะเน้นไปที่กิจกรรมกีฬา ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มีในทุกโรงเรียนและง่ายต่อการเข้าถึงของ

⁸ อารี พันธุ์ณี, จิตวิทยาการเรียนรู้การสอน, พิมพ์ครั้งที่ 1, น. 162.

⁹ แววดา ธนบัตร, “การศึกษาผลของการสื่อสารณรงค์ต่อต้านการเสพยาที่มีต่อเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร,” น. บทคัดย่อ.

กลุ่มตัวอย่าง โครงการมีการปลูกฝังความรู้และทัศนคติต่อการไม่ดื่มแอลกอฮอล์ผ่านกิจกรรมกีฬา สีส กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นว่าการมีรูปแบบที่ชัดเจนและเข้าใจได้ง่าย อีกทั้งเป็นกิจกรรมที่สนุกสนานทั้งยังสอดแทรกความรู้ได้ดี ส่วนกิจกรรมอื่นนอกเหนือจากกิจกรรมกีฬาที่โครงการจัดทำถือว่ายังไม่สามารถเข้าถึงกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้ ดังนั้นควรจะมีการปรับปรุงกิจกรรมอื่น ๆ ให้มีรูปแบบที่สามารถเข้าถึงและครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายกว่าที่เป็นอยู่ กิจกรรมก็จะเป็นอีกสื่อหนึ่งที่สามารถช่วยสร้างทัศนคติที่ดีต่อการไม่ดื่มแอลกอฮอล์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. จากผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีทัศนคติว่า การให้ดารา / นักร้อง เข้ามาช่วยเผยแพร่ความรู้เรื่องพิษภัยของแอลกอฮอล์จะทำให้กลุ่มตัวอย่างสนใจโครงการมากขึ้น เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างอยู่ในช่วงวัยรุ่น ดารา / นักร้องมีบทบาทในการเป็นต้นแบบของวัยรุ่นในหลายด้าน หากโครงการสามารถคัดเลือกดารานักร้องที่เป็นแบบอย่างที่ดี มาร่วมในการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับพิษภัยแอลกอฮอล์ให้กับเยาวชนได้ จะทำให้โครงการนี้เข้าถึงวัยรุ่นได้ดียิ่งขึ้น แต่สิ่งสำคัญที่สุดก็คือการคัดเลือก ดารา / นักร้องที่จะเข้ามาร่วมโครงการนั้นจะต้องมีการคัดเลือกอย่างระมัดระวัง เพราะวัยรุ่นเป็นวัยที่อ่อนไหวง่ายและมักจะเลียนแบบพฤติกรรมของดารา / นักร้องที่ตนเองชอบได้ง่าย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ด้วยแบบสอบถาม ซึ่งทำให้ได้ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างแบบภาพรวม ทำให้ยังขาดข้อมูลเชิงคุณภาพที่จะมีประโยชน์ต่อการนำมาแก้ไขปรับปรุงโครงการ ดังนั้น ในการทำวิจัยในครั้งต่อไปจึงควรมีการใช้วิธีการสัมภาษณ์ในระดับลึก (Depth Interview) หรือการสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เฉพาะเจาะจงและมีคุณภาพยิ่งขึ้น
2. ในการทำวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาในเชิงของผู้ส่งสาร เพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่เป็นประโยชน์ ในเรื่องของการวางแผนกลยุทธ์ในการรณรงค์โครงการว่ามีรูปแบบอย่างไร ในการที่จะปลูกฝังเยาวชนให้มีทัศนคติต่อการไม่ดื่มแอลกอฮอล์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบโครงการ DNA กับโครงการอื่น ๆ ที่มีแนวทางใกล้เคียงกัน ในด้านรูปแบบการรณรงค์ว่ามีความแตกต่างกันอย่างไร และผลตอบรับของแต่ละโครงการแตกต่างกันอย่างไรเพื่อนำข้อดีข้อด้อยมาปรับปรุงโครงการต่อไป
4. ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรทำการศึกษาดูแปรอื่น ๆ ที่น่าสนใจ เช่น ความพึงพอใจและการใช้ประโยชน์จากสื่อที่ใช้ในการรณรงค์ หรือศึกษาเรื่องความรู้เกี่ยวกับพิษภัยจาก

แอลกอฮอล์ที่นักเรียนได้รับจากการรณรงค์ เพื่อเป็นประโยชน์ในการวางแผนการรณรงค์ต่อไปในอนาคต

5. ในการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดอื่น ๆ เนื่องจากโครงการ DNA นี้ เป็นโครงการที่มีการรณรงค์กับโรงเรียนทั่วประเทศ ดังนั้นหากมีการศึกษากลุ่มตัวอย่างจากจังหวัดอื่น ๆ ก็จะทำให้รู้ว่าแต่ละจังหวัดมีผลตอบรับต่อโครงการแตกต่างกันอย่างไร